

การจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชน สำหรับธุรกิจค้าขยะรีไซเคิลในมิติด้านกฎหมายและการจัดการ

PUBLIC- PRIVATE PARTNERSHIP FOR SOCIAL ORDER OF THE RECYCLABLE WASTE-SEPARATION BUSINESS IN THE ASPECT OF LAW AND MANAGEMENT

ญาณัญญา ศิรภัทร์ธาดา¹
Yananda Siraphattthada¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการธุรกิจรีไซเคิลที่มีต่อแนวทางการจัดระเบียบสังคม 2) สร้างรูปแบบและ 3) ประเมินผลรูปแบบการจัดระเบียบสังคม สำหรับธุรกิจรีไซเคิลแบบภาครัฐร่วมเอกชนในมิติด้านกฎหมายและมิติด้านการจัดการ เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรในการศึกษา คือ หน่วยงานภาครัฐผู้ประกอบการธุรกิจรีไซเคิล การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม สุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการแบบหลายขั้นตอน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ด้านความคิดเห็นควรจัดตั้งเป็นองค์กรอิสระที่มีโครงสร้างอย่างชัดเจนด้านรูปแบบในมิติของการจัดการคือการให้ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย ในมิติของกฎหมาย คือ มีกฎหมายเพื่อควบคุมและคุ้มครองที่ยืดหยุ่นต่อบริบทความพร้อมและด้านการประเมินผลพบว่ารูปแบบมีความเหมาะสม ในด้านโครงสร้างองค์ประกอบกระบวนการพัฒนาและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

คำสำคัญ: การจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชน ธุรกิจค้าขยะรีไซเคิล มิติด้านกฎหมายและการจัดการ

Abstract

The research objectives were to 1) survey the recyclable waste-separation entrepreneurs' opinions on social order of the recyclable waste-separation business 2) create and a social order model of the recyclable waste-separation business in the aspect of law and management and 3) assess the model. This research employed mixed method research using both quantitative and qualitative methodology to achieve the set objectives. The quantitative method was used for the study involving the use of questionnaires to collect data from the recycling operators. They were stratified by Multi-Stage Random Sampling. Data analysis included descriptive statistics. In terms of

¹ ญาณัญญา ศิรภัทร์ธาดา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, Yananda Siraphattthada Faculty of Management Science, E-mail: yananda_nam@hotmail.com

qualitative method, there were in-depth interviews and focus group. They were selected by Purposive Sampling. It was found 1) that independent commissions with well-structured management on recyclable waste-separation be founded 2) that in respect of managerial law aspect health care should be instructed and laws state system for prevention and punishment should be launched and 3) that model assessment was practical, appropriate, and feasible to carry out.

Keywords: The Cooperation between Public and Private Sectors for Social Organization, Recyclable Waste-Separation Business, Legal and Management Aspects

บทนำ

การเพิ่มปริมาณของขยะส่งผลให้เกิดประเด็นปัญหาของสังคมเมืองที่ตามมาคือปัญหาการลักทรัพย์สินของทางราชการมาขายร้านค้าของเก่า จากบทสัมภาษณ์จำนงค์ วงศ์สว่าง (2552: 4) กล่าวว่า ปลายทางของจุดพักสิ่งผิดกฎหมายเหล่านี้ก็คือร้านค้าของเก่าโดยมีชาเล้งส่วนหนึ่งเป็นคนนำมาขาย

“ชาเล้ง” หรือผู้มีอาชีพรับซื้อของเก่ารายย่อยที่เรียกว่า “สามล้อรับซื้อของเก่า” นั้น มีวิธีการง่ายๆ ในการเก็บขยะเพื่อนำมาขาย เน้นความรวดเร็ว มักจะคัดแยกทองแดง ทองเหลือง อะลูมิเนียม เหล็ก เพราะทราบว่าเป็นวัสดุที่มีมูลค่าสูงกว่าขยะอื่นอย่างชัดเจน (สมไทย วงษ์เจริญ, 2554) มักพบความสกปรกในบริเวณที่มีการคัดเลือกล้างของจากกองขยะอีกทั้งเชื้อโรคจากกองขยะก่อให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บตามมา (ญาณัญญา ศิริภักดิ์ธาดา, 2553: 8)

อีกส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มมิจฉาชีพที่เป็นปัญหาสังคมด้วยการลักทรัพย์สินของราชการ เช่น ฝาท่อประปา ฝาท่อระบายน้ำ หม้อแปลงไฟฟ้าแรงสูงสายโทรศัพท์ สายไฟฟ้าสาธารณะ และถอดนอตเสาส่งกระแสไฟฟ้าแรงสูงทำให้เสาไฟฟ้าโค่นล้มเป็นเหตุให้กระแสไฟฟ้าขัดข้องทั้งเมือง ซึ่งถือว่าเป็นกรณีที่รุนแรงมาก จากบทสัมภาษณ์สุวรรณา จิ๊งรุ่งเรือง (2553: 8) กล่าวว่า ร้านรับซื้อของเก่ามักตกเป็นผู้อย่างต้องสงสัยเสมอในเวลาที่เกิดเหตุการณ์ทำให้หลายหน่วยงานเร่งดำเนินการจัดระเบียบร้านรับซื้อของเก่าอย่างจริงจัง โดยเฉพาะร้าน

รับซื้อของเก่าจะต้องถูกดำเนินคดีอาญาทางกฎหมาย หากมีการรับซื้อสิ่งของหรือวัสดุผิดกฎหมาย

ภาพที่ 1 นอตจากเสาส่งกระแสไฟฟ้าแรงสูง

ปัจจุบันผู้ประกอบการกำจัดแยกขยะรีไซเคิล หรือร้านรับซื้อของเก่าให้ความร่วมมือต่อการป้องกันและแก้ปัญหาด้านอาชญากรรมมากขึ้นจากมาตรการต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้เป็นมาตรฐานที่ผู้ประกอบการคัดแยกขยะเพื่อรีไซเคิลต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งช่วยลดปัญหาการรับซื้อของที่ผิดกฎหมายและอาชญากรรมอื่นๆ ได้ แต่การดำเนินคดีสำหรับผู้กระทำความผิด เป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ และขาดการทำความเข้าใจระหว่างภาครัฐและเอกชนอย่างแท้จริง

ธุรกิจค้าขยะรีไซเคิลนั้น เป็นกิจการที่มีการรวมกลุ่มกันเป็นสังคม จึงต้องมีการกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ คือ บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) เป็นมาตรฐานการปฏิบัติตามบทบาทให้เป็นที่ยอมรับ และปฏิบัติร่วมกันของสมาชิกในสังคมนั้นๆ (วรรณวิภา ทัพวงศ์,

2551: 14) ระเบียบกฎเกณฑ์นั้นจะมีความซับซ้อนและมักจะผันธรรมชาติความต้องการของบุคคล โอกาสที่บุคคลพยายามหลีกเลี่ยงกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆ เกิดขึ้นได้เสมอ เพราะขาดความเข้าใจ หรือมีเจตนาหลีกเลี่ยงโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว (พิสิฐ กังไพบูลย์, 2555: 24) ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การมีระเบียบของสังคม ย่อมจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปตามความพอใจของตนจึงมีความจำเป็น เพื่อมิให้สมาชิกละเมิดระเบียบกฎเกณฑ์ และได้แสดงถึงความโปร่งใส ความจริงใจ ความซื่อสัตย์ต่ออาชีพของตนเอง และการเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของธุรกิจค้าขายรีไซเคิลต่อสังคมไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดระเบียบสังคมของธุรกิจค้าขายรีไซเคิล
2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดระเบียบสังคมสำหรับธุรกิจค้าขายรีไซเคิล
3. เพื่อประเมินผลรูปแบบการจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชนสำหรับธุรกิจค้าขายรีไซเคิล

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชนตามที่วิชัย ภูโยธิน (2551) กล่าวว่า การจัดระเบียบทางสังคม หมายถึง วิธีการที่คนในสังคมกำหนดขึ้นมาเพื่อให้คนที่มีอายุรวมกันประพฤติปฏิบัติตามซึ่งสอดคล้องกับสุรพงษ์ สือทองจักร (2552) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของการจัดระเบียบทางสังคมต้องประกอบด้วย 1) บรรทัดฐานทางสังคม 2) สถานภาพทางสังคม 3) บทบาททางสังคม 4) การจัดลำดับชั้นทางสังคม 5) ค่านิยมทางสังคม 6) อุดมการณ์ทาง 7) การบังคับใช้ทางสังคม

ตอนที่ 2 การพัฒนาและการประเมินรูปแบบ ตามที่สุมิตร สุวรรณ (2556) กล่าวว่า รูปแบบการจัดระเบียบ

ทางสังคมแบ่งออกเป็น 5 แบบดังนี้ 1) แบบเครือญาติ 2) แบบศักดินา 3) แบบสถานภาพ 4) แบบระบบราชการ 5) แบบพันธะสัญญา และวโร เพ็งสวัสดิ์ (2553) ได้สรุปแนวคิดและกระบวนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

ตอนที่ 3 ธุรกิจค้าขายรีไซเคิลเป็นธุรกิจที่มีมูลค่าสำคัญทางเศรษฐกิจ และมีปัจจัยที่สำคัญในการประกอบธุรกิจค้าขายรีไซเคิล ได้แก่ กลยุทธ์ในการดำเนินงานทำเลที่ตั้งค่าบริการระบบการบริหารจัดการ (กระทรวงพาณิชย์, 2552) แต่ในอีกด้านหนึ่งก็มีสถานการณ์ที่ได้สร้างความเสียหายให้กับราชการ จากกระบวนการหรือคนกลางในการรับซื้อ คือ พฤติกรรมการลักทรัพย์สินของราชการมาขาย ได้สร้างความเสียหายมูลค่ามหาศาลก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมวงกว้าง เกิดความเสียหายเป็นมูลค่าที่สูงมาก (สมไทย วงษ์เจริญ, 2554: 191-197)

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ตัวแทนภาครัฐ 9 หน่วยงานภาคเอกชน คือ ธุรกิจค้าขายรีไซเคิล และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตภาคกลางจำนวน 10 จังหวัด เนื่องจากเป็นจังหวัดในภาคกลางที่อยู่ใกล้ความเจริญของสังคมเมืองมีสถานประกอบการเป็นจำนวนมาก และมีผลประกอบการที่ดี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 และ 2 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ 1) ภาครัฐ จำนวน 25 คน 2) ภาคเอกชนจากธุรกิจค้าขายรีไซเคิล จำนวน 5 คน และ 3) ภาคเอกชนกลุ่มรีไซเคิลแห่งละ 3-5 คนจากสถานประกอบการ จำนวน 2,102 แห่ง เป็นธุรกิจค้าขายรีไซเคิลที่มีขนาดการลงทุนจำนวนสินทรัพย์รวมตั้งแต่ 3 -10 ล้านบาท และขนาด

การลงทุน จำนวนสินทรัพย์รวมมากกว่า 10 ล้านบาท จากจังหวัด นครปฐม สุพรรณบุรี สมุทรสาคร ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ราชบุรี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และกรุงเทพมหานคร เป็นสถานประกอบการที่จดทะเบียนขออนุญาตจากกรมการปกครอง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยขอความร่วมมือจากเครือข่ายธุรกิจรีไซเคิลวงษ์พาณิชย์ จากผู้ประกอบการ จำนวนทั้งสิ้น 7,239 คน

ระเบียบวิธีวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนโดย

ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลโดยจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับตัวแทนจากหน่วยงานของภาครัฐ จำนวน 25 คน จาก 9 หน่วยงาน ภาครัฐ และตัวแทนจากภาคเอกชน คือ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจค้าขยะรีไซเคิล จำนวน 5 คน รวมเป็น 30 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 7,239 คน ใช้แบบสอบถามที่ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้ดัชนี IOC (Item Objective Congruence) กำหนดค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.60 โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับ (TOC) เท่ากับ 0.98 แล้วทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจรีไซเคิล ซึ่งมิใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.938 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายผลการศึกษา ได้แก่ การแจกความถี่ โดยหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชน สำหรับธุรกิจค้าขยะรีไซเคิลใน

มิติด้านกฎหมายและการจัดการ ได้แก่ 1) รวบรวมและสรุปภาพรวม เครื่องมือการวิจัย คือ ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการสัมภาษณ์ 2) ร่างรูปแบบ เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม และ 3) พัฒนารูปแบบ แหล่งข้อมูลคือ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบทางสังคม ลักษณะบริบทและการดำเนินธุรกิจค้าขยะรีไซเคิล

ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอและประเมินผลรูปแบบการจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชนสำหรับธุรกิจค้าขยะรีไซเคิล ในมิติด้านกฎหมายและการจัดการ ได้แก่ 1) นำเสนอรูปแบบเครื่องมือการวิจัย คือ การตรวจสอบและประเมินรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ 2) ตรวจสอบและประเมินรูปแบบ เครื่องมือการวิจัยคือแบบประเมินรูปแบบสำหรับผู้เชี่ยวชาญและ 3) สรุปข้อมูลทั้งหมด

ผลการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสถานประกอบการธุรกิจค้าขยะรีไซเคิลเจ้าของคนเดียวที่อยู่ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด รองลงมา คือ จังหวัดนครปฐม และจังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ระยะเวลาดำเนินกิจการ 3-10 ปี มีจำนวนพนักงาน 10-30 คน

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดระเบียบสังคมของธุรกิจค้าขยะรีไซเคิลผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นบทบาทและหน้าที่ของภาครัฐกับภาคเอกชนเป็นส่วนมากควรมีการสนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย โดยจัดตั้งเป็นองค์กรอิสระ ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายเป็นตัวแทนเพียงหน่วยงานเดียวลดการทำงานที่ทับซ้อน มีหน้าที่ในการกำหนดโครงสร้างอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบอาชีพค้าขยะรีไซเคิลภาครัฐต้องมีความจริงจังและเต็มใจในการช่วยเหลือ เช่น การกำหนดโครงสร้างภาษีที่เหมาะสม การจัดทะเบียนกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพค้าขยะรีไซเคิล การสร้างภาพลักษณ์ที่ถูกต้องให้สังคมยอมรับการจ่ายค่าแรงที่เป็นธรรม การตั้งกองทุนเงินสำรองในกรณีฉุกเฉิน การจัดสรรเงินชดเชย ส่งเสริมการทำงานที่มีความปลอดภัย

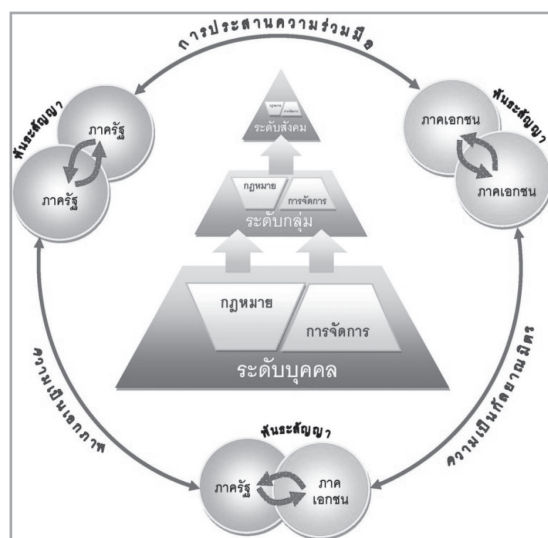
การสร้างรูปแบบการจัดระเบียบสังคมในมิติด้านการจัดการ มีปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จตามพันธะ

สัญญาของภาครัฐกับภาครัฐ คือ ความเป็นเอกภาพของหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ระบบการจัดการบุคลากร ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบการส่งเสริมและสนับสนุน ระบบการประกันคุณภาพภายในหน่วยงาน ส่วนพันธะสัญญาภาคเอกชนกับภาคเอกชน คือ ความเป็นกัลยาณมิตรมีข้อตกลงที่ต้องเปิดเผยอย่างโปร่งใส จริงใจ และตรงไปตรงมา และพันธะสัญญาภาครัฐกับภาคเอกชน คือ การประสานความร่วมมือโดยแบ่งออกเป็น 3 ระบบ ดังต่อไปนี้ ระบบการติดต่อสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบการจัดการและการส่งเสริมความรู้ ระบบการจัดสรรงบประมาณและภาษี ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อมิติด้านกฎหมายที่สอดคล้องกับการจัดระเบียบสังคมธุรกิจค้าขายรีไซเคิล พบว่า ควรมี 1) กฎหมายเพื่อการควบคุมธุรกิจค้าขายรีไซเคิล และ 2) กฎหมายเพื่อการคุ้มครองและสนับสนุน นอกจากนี้ ควรมีการสนับสนุนความเป็นธรรมในด้านสวัสดิการต่างๆ เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินชดเชย

ผลประโยชน์ที่พึงได้รับ เป็นต้น

การประเมินผลรูปแบบการจัดระเบียบสังคมผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดระเบียบสังคมให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม พบว่า ในด้านที่ 1) โครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบ คือ ความยั่งยืน ความมีคุณค่า และประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดในด้านที่ 2) กระบวนการพัฒนารูปแบบ คือ มีความถูกต้องเหมาะสม ส่วนในด้านที่ 3) การนำรูปแบบไปใช้ คือ ความมีประสิทธิภาพความสัมพันธ์สอดคล้องกับบริบทและด้านความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ

สำหรับผลการรับรองของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อภาพรวมของรูปแบบการจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชน สำหรับธุรกิจค้าขายรีไซเคิลจำนวน 4 คน และอยู่ในระดับดี จำนวน 1 คน ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์รูปแบบการจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชน สำหรับธุรกิจค้าขายรีไซเคิลดังภาพ

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชน สำหรับธุรกิจค้าขายรีไซเคิล มิติด้านกฎหมายและการจัดการ

จากภาพจะเห็นการจัดระเบียบในแต่ละระดับสังคมจากระดับบุคคล ไปถึงระดับกลุ่มและไปสู่ระดับสังคม โดยกำหนดบทบาทของแต่ละสังคม ออกเป็น 2 มิติ คือ 1) มิติด้านกฎหมาย และ 2) มิติด้านการจัดการ เพื่อเป็นหลักปฏิบัติและเป็นแนวทางที่เหมาะสมนำไปสู่การจัด

ระเบียบสังคมธุรกิจค้าขายรีไซเคิลที่ยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดระเบียบสังคมธุรกิจค้าขายรีไซเคิล เป็นบทบาทและหน้าที่ของภาครัฐที่ควรมีตัวแทนเพียง

หน่วยงานเดียวเป็นผู้กำหนดโครงสร้างการบริหารอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบอาชีพค้าขายรีไซเคิล เพื่อลดการทำงานทับซ้อน และเป็นบทบาทหน้าที่ของภาครัฐกับภาคเอกชนที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ มีการให้ความร่วมมือ และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของสังคม สอดคล้องกับ ชัยชาญ พูนผล (2550: 13) ที่กล่าวว่า การจัดระเบียบสังคมของคนในชุมชนจะประสบความสำเร็จได้นั้น ความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบในสิ่งที่จะมีผลถึงตัวของประชาชน

2. การสร้างรูปแบบการจัดระเบียบสังคม ในมิติด้านการจัดการ ควรมีปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จตามพันธะสัญญาของภาครัฐกับภาครัฐ คือความเป็นเอกภาพ ได้แก่ ระบบการจัดการบุคลากร ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบการส่งเสริมและสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพภายในหน่วยงาน ความร่วมมือในการจัดการให้ความรู้ร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าทางธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความรู้ในเรื่องแรงงานและการใช้แรงงาน ความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีที่จำเป็นเป็นต่อการประกอบอาชีพ เป็นต้น การส่งเสริมและให้ความรู้ความเข้าใจอย่างรอบด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความร่วมมือ สำหรับการจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชนที่ถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภิรมย์ลักษณ์ โกสילה (2553: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ความรู้เกี่ยวกับนโยบายจัดระเบียบสังคม ทศนคติต่อประโยชน์และต่อแนวทางการปฏิบัติในการสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อนโยบายจัดระเบียบสังคม

3. การสร้างรูปแบบการจัดระเบียบสังคม ในมิติด้านกฎหมายที่สอดคล้องกับการจัดระเบียบสังคมธุรกิจค้าขายรีไซเคิล พบว่า ควรมี 1) กฎหมายเพื่อการควบคุมธุรกิจค้าขายรีไซเคิล เป็นกฎหมายที่มีข้อบังคับที่เข้มงวดและเคร่งครัด มีบทลงโทษเป็นตัวกำกับให้เข้าสู่การปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น

และไม่เป็นการบีบบังคับฝืนใจมากเกินไป จึงได้มีการกำหนดให้มีกฎหมายเพื่อการคุ้มครองและสนับสนุนธุรกิจค้าขายรีไซเคิลควบคู่กันไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของสรพวิวัฒน์ สุขศิริ (2549) ที่พบว่า การจัดระเบียบสังคมมีผลต่อชุมชนฯ ซึ่งต้องมีการใช้ระเบียบข้อบังคับ และกติกาของสังคมในชุมชน ควรกำหนดให้เป็นรูปธรรม และ 2) กฎหมายเพื่อการคุ้มครองและสนับสนุน นอกจากนี้ ควรมีการสนับสนุนความเป็นธรรมในด้านสวัสดิการต่างๆ เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินชดเชย ผลประโยชน์ที่พึงได้รับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนริศรา ดอกมณฑา (2554: 14) ที่กล่าวว่า ผู้ประกอบอาชีพเก็บและรับซื้อของเก่า (ชาเล้ง) เป็นอาชีพนอกระบบ ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ถือเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจเมืองที่คนส่วนใหญ่ควรเห็นคุณค่าและให้ความเข้าใจ

4. การกำหนดโครงสร้างรูปแบบการจัดระเบียบสังคมที่ชัดเจนได้ถูกอธิบายและสอดคล้องกับปรากฏการณ์ตามที่ Keeves (1988) กล่าวว่าการพัฒนาแบบที่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างรูปแบบได้ ควรมีลักษณะที่สำคัญ คือ ความมุ่งมั่นของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่จะสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชนนี้ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและสอดคล้องกับปรากฏการณ์ทางสังคมบริบทของธุรกิจค้าขายรีไซเคิลได้

5. การพัฒนารูปแบบการจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชน ผลการรับรองของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อภาพรวมของรูปแบบการจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชนสำหรับธุรกิจค้าขายรีไซเคิลอยู่ในระดับดีมากนั้น ควรเป็นรูปแบบที่มีความยืดหยุ่นต่อบริบทและความพร้อมของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพค้าขายรีไซเคิลในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ วาโร เฟิงส์วสต์ (2553) กล่าวว่า การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงให้เห็นว่า ผลการรับรองของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อภาพรวมของรูปแบบการจัดระเบียบสังคมแบบภาครัฐร่วมเอกชนสำหรับธุรกิจค้าขายรีไซเคิล อยู่ในระดับดีมาก

6. การประเมินรูปแบบการจัดระเบียบสังคมแบบ

ภาครัฐร่วมเอกชน สำหรับธุรกิจค้าขยะรีไซเคิลในด้านที่ 1 โครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบ คือ ความยั่งยืน ความมีคุณค่าและประโยชน์ ในด้านที่ 2 กระบวนการพัฒนารูปแบบ คือ ความถูกต้องเหมาะสม มีความยืดหยุ่นต่อบริบทและความพร้อมของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพค้าขยะรีไซเคิลในแต่ละพื้นที่ส่วน ในด้านที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ คือ ความมีประสิทธิภาพ และด้านความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ

7. การสร้างเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของกลุ่มคนในสังคมธุรกิจค้าขยะรีไซเคิล จากผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการอาชีพค้าขยะรีไซเคิลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่วมกันกำหนดข้อปฏิบัติกฎเกณฑ์และแนวทางในการประกอบอาชีพค้าขยะรีไซเคิลที่ชัดเจน มีความเท่าเทียมกันและมีการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายผู้ประกอบการอาชีพค้าขยะรีไซเคิลที่ชัดเจนอาจจัดตั้งในลักษณะของสหกรณ์หรือสมาคมที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับภาพรวมกระบวนการดำเนินงานในธุรกิจบริการคัดแยกขยะเพื่อรีไซเคิล

ที่แสดงให้เห็นถึงโซ่อุปทานของกิจกรรมต้นน้ำกิจกรรมระหว่างดำเนินงานและกิจกรรมปลายน้ำ (กระทรวงพาณิชย์, 2552)

8. การเรียกร้องการสนับสนุนจากภาครัฐนั้น นโยบายของภาครัฐไม่มีความชัดเจนที่จะสนับสนุนกิจกรรมการคัดแยกขยะของผู้ประกอบการธุรกิจคัดแยกขยะรีไซเคิล การนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่อย่างเป็นรูปธรรม ผลการวิจัยของอภิญญา ศิริภักธธาดา (2553) ยังกล่าวว่ามีผู้ประกอบการคัดแยกขยะรีไซเคิลจำนวนมากยังขาดการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนาเครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ จึงทำให้ผู้ประกอบการเรียกร้องแรงสนับสนุนจากภาครัฐบาล นอกจากนั้น สมไทย วงษ์เจริญ (2551) กล่าวถึงนโยบายของภาครัฐบาล เช่น โครงสร้างภาษียังเป็นระบบภาษีที่ล้าสมัย ซึ่งเป็นเสียงสะท้อนที่ต้องการให้ภาครัฐบาลเร่งแก้ไขและพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่สอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้

บรรณานุกรม

- กระทรวงพาณิชย์. (2552). *คู่มือธุรกิจบริการคัดแยกขยะเพื่อรีไซเคิล*. กรุงเทพฯ.
- จำนงค์ วงศ์สว่าง. (2552, มีนาคม 4). บทสัมภาษณ์รองผู้ว่าการระบบส่ง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. *ไทยรัฐ*, 4.
- ชัยชาญ พูนผล. (2550). *ความต้องการของผู้ประกอบการสถานบริการในการจัดระเบียบสังคมสถานบริการ: ศึกษากรณีอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิญญา ศิริภักธธาดา. (2553). ชาเล้งเก็บของเก่าคนจนผู้ยิ่งใหญ่หรือภัยสังคมที่น่ากลัว. *วารสารการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรกฎาคม*, 3(2), 21.
- อภิญญา ศิริภักธธาดา. (2553). *ยุทธศาสตร์การสร้างมูลค่าเพิ่มของการคัดแยกขยะเพื่อรีไซเคิล เชิงธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการและชุมชนในเขตจังหวัดภาคกลางของประเทศไทย*. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- นิทรา กิจธีระวุฒิจ. (2555). วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานสำหรับงานสาธารณสุข. *วารสารสาธารณสุข, มหาวิทยาลัยบูรพา. กรกฎาคม-ธันวาคม*, 7(2), 32.
- นิศรา ดอกมณฑา. (2554). *ธุรกิจซื้อ-ขายของเก่าที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในเขตตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พิสิฐ กังไพบูลย์. (2555). *การเมืองของการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมรูปแบบจังหวัดอุบลราชธานีไปปฏิบัติ ศึกษาเฉพาะสถานประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

- ภิรมย์ลักษณ์ โกสילה. (2553). *ความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางสังคมในการจัดสวัสดิการแบบบูรณาการ: กรณีศึกษา ศูนย์บริการทางสังคมแบบมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- วิชัย ภูโยธิน. (2551). *หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ม.4-ม.6. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.*
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, กรกฎาคม-ธันวาคม, 2(4), 79-83.*
- วรรณวิภา ท้วงศ์. (2551). *การติดตามประเมินผลและพัฒนาโครงการจัดระเบียบสังคมบริเวณปริณทลมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตพื้นที่ต้นแบบชุมชนน่าอยู่และปลอดภัยซอยประชาชน-นนทบุรี 8 (Campus Safety Zone) (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ศูนย์สนเทศและหอสมุด.*
- สมไทย วงษ์เจริญ. (2554). *รายด้วยขยะ. กรุงเทพฯ: โพสต์บุ๊กส์.*
- สมไทย วงษ์เจริญ. (2551). *คู่มือคัดแยกขยะประจำบ้าน. กรุงเทพฯ: จำปาทองพรีนติ้ง.*
- สุรพงษ์ ลือทองจักร. (2552). *หลักมานุษยวิทยาและหลักสังคมวิทยา. อุตรธานี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.*
- สุวรรณา จิรุงเรือง. (2553, มิถุนายน 23). *สถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมไทย. ประชาชาติธุรกิจ, 8.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.*
- สรรพวัฒน์ สุขศิริ. (2549). *การจัดระเบียบสังคมกับชุมชนปลอดภัยเสพติด: วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตร การพัฒนามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.*
- Keeves, P. J. (1988). *Model and Model Building. Educational Research. Methodology any measurement: An international Handbook. Oxford: Pergamon Press.*
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing (3rd ed.). New York: Harper & Row.*

Translated Thai References

- Chuengroongroeng, S. (2010, June 23). Environmental Situations in Thailand. *Prachachart, 8.*
- Dokmontha, N. (2011). *The Effect of Recycling Garbage Separation Business towards The Fang's Ways Lives, Chiangmai.* (Unpublished Thesis). Chiang Rai University. [in Thai]
- Kangpaibool, P. (2012). *The Politics on the Implementation of the Social Disorder Organization in Entertainment Complexes in Muang District, UbonRatchathani.* (Unpublished Thesis). UbonRatchathani University. [in Thai]
- Kittherawutthiwong, N. (2012). Mixed Research Methods for Public Health Care. *Journal of Burapha University. July-December 7(2), 32.* [in Thai]
- Kosila, P. (2010). *Knowledge, Attitudes and Implementations regarding the Social Partners Creation in the Welfare Integration: A Case Study of the Social Participatory Services Center.* (Unpublished Social Work thesis). Social Welfare Administration and Policy Program). Thammasart University. [in Thai]
- Luethongchak, S. (2009). *Sociology and Anthropology.* The Faculty of Sociology and Anthropology. UdonRatchathani University. [in Thai]

- Office of the National Economics and Social Development Board. (2011). *National Economic and Social Development Act, B.E. 2007-2011*. Bangkok: Prime Minister's Office. [in Thai]
- Pengsawat, W. (2010). A Research & Development Model. *Journal of SakolNakhon Rajabhat University*. July-December, 2(4), 79-83. [in Thai]
- Phuyothin, W. (2008). *Civics Cultural and Social Life*. (1sted.). Bangkok: Aksorncharoenthat. [in Thai]
- Poonphol, C. (2007). *The Needs of Business Entrepreneur for Social Disorder Operation : A Case Study of AmperMuangRayong. Rayong Province*. (unpublished Thesis). Burapha University. [in Thai]
- Siraphatthada, Y. (2010). *Strategies Management on How to Increase Value Added of Recycle Garbage Separation for Entrepreneurs and Communities in The Central Area of Thailand* (Research Report). Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University. [in Thai]
- Siraphatthada, Y. (2010). Zaleng: A Great Poor Curve Side Garbage Collector, or The Terrible Social Harm. *Journal of The Faculty Management Science, Suan Sunandha Rajabhat University*. 3(2), 21. [in Thai]
- Suksiri, S. (2006). *Drug-Free Community and Social Disorder*: (Unpublished Master Degree Thesis in the Strategic Development Program). Phuket Rajabhat University. [in Thai]
- Thapwong, W. (2008). *The Evaluation and Follow-up of Social Order in PrachaCheun-Nonthaburi 8 Suburban Communities as the Most Livable Area in Dhurakij Pundit University (Campus Safety Zone)*. (Research Report). Bangkok: Information Technology and Library Center, Dhurakij Pundit University. [in Thai]
- The Ministry of Commerce. (2009). *A Handbook for Garbage Recycling Business*. Bangkok. [in Thai]
- Wongcharoen, S. (2011). *Richy Rich with Garbage*. Bangkok: Post Books. [in Thai]
- Wongcharoen, S. (2008). *A Handbook for Household Garbage Separation*. Bangkok: Champathong Printing. [in Thai]
- Wongsawang, C. (2009). An Interview with Vice Director of Electricity Generating Authority of Thailand. *Thai Rath*, 4. [in Thai]

Yananda Siraphatthada, born in Phitsanulok, Thailand, obtained her Master of Business Administration, Ramkhamhaeng University, Thailand. She earned a Ph.D. in Innovative Management at Suan Sunandha Rajabhat University (SSRU), Thailand. Ms.Yananda is a lecturer in the Marketing Department of the Faculty of Management Science at SSRU, and a freelance trainer in marketing strategies.